

Iz celega sveta.

Strašna avtomobilska nesreča. Osem vojakov smrtno ranjenih. Avtomobil lorda Kochraneja v Londonu je zavozil na vojaškem vežbališču ponoči v neki vojaški oddelki, ki je vadil. Med vojaki je nastala strašna zmešnjava. Sedem vojakov in en poročnik je smrtno nevarno ranjenih. Samodreč je vrgel 10 vojakov na tla. Vseh 10 je bilo nevarno ranjenih in so jih odpeljali v bolnišnico.

Protli Slovincem v Nemčiji. Iz Dillenburga v Nemčiji se poroča: Pri zgradbi železnice Waidenau-Dillenburg sta imela delavsko gostilno tudi Slovence Miha Kobe in Gabrijel Mos. Sedaj je pa podjetništvo zgradbe na mig tukajšnjega „Jandrata“ prepovedalo obisk slovenske gostilne. S tem imata naša rojaka več tisoč mark škode. Med delavci je tudi več Slovencev in Hrvatov.

Nesreča na morju. Na otoku Brioni pri Pulju je dne 20. marca ponoči zadel parnik družbe „Dalmata“, „Bosnia“ v vojno ladjo „Satyr“. En nadkurjač je mrtev, 22 oseb pa ranjenih.

Otrok med kolesi stroja. 12letni Anton Brandstätter iz Sodražice na Kranjskem, je prišel v tovarno za stole Franceta Fajdiga, kjer dela njegov oče. Delavec Leopold Novak požene kolo in pri tem hoče fantič jermen za stroj na to kolo vreči. Za hrbtom je gonilo drugo kolo, katero je zagrabilo dečka zadaj za sukno in potisnilo med ostrine kolesa. Dečku je zlomilo na več krajih levo roko in ga tudi po telesu zelo poškodovalo. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

„Obleka naredi človeka.“ Škof Iv. N. Neumann pripoveduje to-le dogodbo iz svoje mladosti: „Ko so se nekoč moje sestre pri materi pritožile, da morajo biti tako preprosto oblečene, dočim se njih tovarišice lepše, po novi modi nosijo, so dobile ta-le moder odgovor: „Ako ste kaj, potem ni potrebno, da bi hotele še-le z gizdavo obleko kaj postati; če pa hočete z gizdavostjo kaj postati, potem kažete, da niste res nič.“

Pri kvartanju je umoril dva soigralca v Somboru na Ogrskem kmet Andrej Gyory. Ta dva sta ga spravila pri kvartanju ob ves denar. Zločinec je prijel. — V Sarajevu sta igrala v kavarni na karte trgovca Hasan Kašmo iz Foče in kavarnarjev sin Mehmed. Prišlo je med njima do prepira in Mehmed je udaril Kašmo po glavi. Ta je potegnil nož in sunil Mehmeda v rebra. Mehmed je padel, in ko so ga nesli v bolnišnico, je med potjo umrl.

Tečaji za črnovojniške častnike. Za slučaj sklicanja črne vojne potrebuje država posebno izvežbanih črnovojniških častnikov, ako hoče računati na uspeh in prepričati zmešnjave med črnovojniškim moštvom. Poveljstvo črne vojne prireja v novejšem času vedno gosteje posebne tečaje za izobrazbo nekaterih črnovojniških častnikov v gotovih strokah. Tečaji se vrše tudi letos.

Družina 15 oseb ubita. Iz Varšave na Ruskem Poljskem poročajo, da je bila v Loresti na strašni način ubita družina, sestojeca iz 15 oseb. Poslali so v Odeso po policijskega psa, ki je kmalu našel sled za

zločinci. Policija je prišla človeka, ki je priznal, da se je zgodilo to iz maščevanja.

Skočila iz vlaka. Med Brodom in Novo gradsko ob Savi so se peljali v vlaku mnogi Bolgari, namenjeni v Ameriko. Kar naenkrat je eden izmed njih, Simonov po imenu, zakričal, da mu je ukraden denar. Rojaki so bili vznemirjeni in zahtevali so, da se poišče tatu. Sum je letel na dva mlada človeka, ki sta sedela blizu Simonova. Kratek trepetek pa, ko so se obrnili proč, sta porabila ta dva in skočila z vlaka. Eden je skočil dobro ter pobegnil, drugi pa je prišel pod vlak, ki mu je odtrgal obe nogi.

Hiša z 10.000 sobami. V Novem Jorku dokončujejo stavbo, ki bo pač edina svoje vrste na svetu, kajti imela bo 10.000 sob. Ta neprekosljiva stavba šteje 25 nadstropij. Kar se tiče višine, nova stavba ne zastaja za ostalimi stavbami, ki segajo v oblake, kar se pa tiče notranjih prostorov, se ne more nobeno poslopje na svetu meriti z njo. Omenjenih 10.000 sob je že večinoma oddanih v najem trgovcem, bogatašem, agentom itd. Ako se vpošteva, da bo vsak teh najemnikov, ki spadajo med trgovski svet, imel povprečno štiri nastavnice v svoji službi, se mora ceniti stanovalce v tej velikanski stavbi za najmanj 50.000 oseb.

Nevarna igrača. 14letni deček Valentin Klemen na Savi pri Jesenicah na Kranjskem je našel dinamični patronček. Deček je zbijal po dinamitu, ki se je razletel, puhnil dečku v oči in na prsa. Nevarno ranjenega dečka so prepeljali v ljubljansko deželno bolnišnico.

Bogastvo Rotšildov. Premoženje te hiše cenijo strokovnjaki na 10 milijard, a to je sveta, ki trikrat nadkriljuje Rockefellerjev imetek. Astorjev pa šestkrat. Omenjeno premoženje bi obrestovano po nizkih 4% obrestih nosilo na leto 400 milijonov. V resnici je pa ta dohodek mnogo večji. Rotšildova hiša je razpleta svoje mreže po vsem svetu. V Nemčiji poseduje neštete rudnike in premogovnike, na Angleškem pa velikanske predilnice in tvornice jekla, ki razpošiljajo na leto v svet na milijone nožev. V Braziliji vlada s trgovino kavčuka, v Mali Aziji pa poseduje najglasoviteje tvornice preprog, na Španskem poseduje več rudnikov, v katerih kopljejo svince in baker, v Sibiriji ogromne gozdove, v Južni Afriki zlate rudnike, a v Avstraliji so njena cela mesta. Število hiš, katerim so Rotšildi po svetu posestniki, računajo na več tisoč.

Drugič obsojen na smrt. Zver v človeški podobi. Pred porotnim sodiščem v Olomucu na Moravskem je stal delavec Viljem Habel, ki je bil vsled umora neke deklice, ki ga je izvršil pred 20. leti obsojen na smrt. Cesar ga je pomilostil in sodišče mu je tedaj prisodilo 20 let težke ječe. Komaj pa je bil Habel zopet prost, že se je lotil nekoga mladega dečka z imenom Liške, ter ga umoril. Zaradi tega in še več drugih nesramnih zločinov je stal pred porotnim sodiščem. Porotniki so enoglasno potrdili njegovo krivdo in sodišče je nečloveškega zločinca zopet obsodilo v smrt. Ko je obsojenec branitelj hotel priglasiti proti obsodbi ničnostno pritožbo, je rekel obsojenec: Sprejem smrtne kazen, ker hočem, da me enkrat iztrebi-

jo s sveta, kajti če zopet kedaj pridem na svobodo, bo zopet kak človek nesrečen zaradi mene.

Velika nesreča v premogokopu. Grozna nesreča se je dogodila v premogokopu Taganrog, na Ruskem. Vsled razpoka plina je bilo usmrčenih več nego 50 rudarjev. Čez 100 oseb je baje še v premogokopu. Dozdaj so spravili iz premogokopa 53 mrtvih, ki so deloma grozno razmesarjeni. Reševalnemu moštvu se je posrečilo, spraviti tudi 23 težko ranjenih in premogokopa. En del ponesrečencev je pa tako ožganih, da bodo le težko ozdraveli. Po zaznamku delavcev je v rovih več nego 100 oseb, o usodi katerih se prav nič ne ve. Med delavci je veliko razburjenje. Delavci nočejo iti v rov, ker pravijo, da ni niti najmanjših varstvenih priprav. To je bilo vzrok, da se je v poslednjih treh letih zgodilo več nesreč, pri katerih se je ponesrečilo več sto oseb. Višji državni pravdnik Satvejev je prišel na mesto nesreče, da preiskuje zadevo. Ravnatelj so z močnim vojaškim spremstvom odpeljali v zapor, ker so se bali napada od strani delavcev. Zadnja poročila pravijo, da bo le težko rešiti one delavce, ki se nahajajo še v rovih. Reševalna dela so zelo otežkočena, ker nedostaja reševalnih priprav. Po zadnjih poročilih iz Taganroga je število žrtev mnogo večje, nego so dozdaj mislili. Tudi oni delavci, ki so v rovu, so najbrž izgubljeni, ker je reševalno delo vsled ognja onemogočeno.

Krvava porotna obravnava. V Novem Jorku v Ameriki se je vršila porotna obravnava proti nekemu morilcu in tihotapu. Ko je hotel razglasiti sodnik razsodbo, je nenadoma počil strel, ki je zadel državnega pravdnika. Nato se je streljalo vse vprek. Ustreljen je tudi sodnik, obtoženec in en porotnik. Nasledek bitke v porotni dvorani je, da so nesli 4 mrtve in 23 težko ranjenih iz nje. Prve strele sta oddala obtoženčeva brata, da bi tako preprečila obsodbo. Oba brata sta zbežala. Prav po američansko.

Lovska sreča nemškega cesarja. Pred par tedni je bil cesar Viljem II. na lovu pri svojem prijatelju, bogatemu grofu Stolbergu. Med povabljenimi je bil tudi grof Zeppelin. Ko je bil lov končan in položene postreljene zveri že v vrsto, naj bi cesarjev fotograf, ki je Viljemu vedno za petami, fotografiral cesarja v večni spomin. Cesar Viljem se je že postavil med ustreljene zveri, katerih je bilo 64, kar presteje Viljem ustreljene zveri. Cesar se obrne k svojemu puškonoscu in pravi: „64 srn . . . to je v resnici nekoliko preveč. Vsaj sem vendar izstrelil samo 30 patronov!“

Kako je prišel polumesec v turško zastavo? Leta 336. pred Kristusom je oblegal makedonski kralj Filip Veliki mesto Bizanc, sedanji Carigrad. Atenci so poslali Bizancu na pomoč svoje brodove. Filip je nehal mesto oblegati, da bi prevaril branitelje. Neke temne noči je hotel res nenadoma napasti mesto. Bil je že prav blizu obzidja, ko posveti naenkrat skozi oblake zadnji kraječ, ki je pokazal braniteljem sovražnika. Bizantinci so vzeli vsled tega polumesec za znak svojega mesta. Rimljani so, ko so si osvojili Bizanc, imeli v svojih pečatih polumesec z eno zvezdo. Ko si je pa osvojil Mohamed Carigrad, je postavil polumesec v svojo zastavo.

PODLISTEK.

Laške in turške grozovitosti

(Piše Jakob Pavlič.)

Že pet mesecev pišejo časopisi o turško-laški vojski. Posebno dnevnik poročajo „iz gotovih virov“ popolnoma natančno, koliko v tej ali oni praski pade Turkov ali Lahov; koliko orožja zaplenijo zmagovalci; za koliko peči so Lah napredovali in za koliko metrov so se Arabci umaknili. V najbolj živih in krvavih barvah pa so nekateri listi opisovali grozovitosti, ki so jih doprinesli Lah nad Arabci in Turki, njihovimi ženami in otroci. Bog varuj zagovarjati Laha, kajti v resnici je žalostno, ako se krščeni vojaki tako daleč spozabijo, da morijo onemogle starčke, nezmožne ženske in nedolžne otroke. Vendar pa vse to, kar so zakrivali Italijani nad turškimi ženami in otroci, ni niti senca tega, kar so Turki nečloveškega in grozovitega prizadali skozi stoletja do današnjih dni svojim kristjanskim podložnikom.

Pustimo strani vse neznošno gorje, kar so ga pretrpeli tekom tristo let naši slovenski in hrvaški predniki ob času turških navalov; tudi ne omenjamo na tisoče katoliških Maronitov in Armencev, ki so jih poklali pred 50. leti združeni Turki in Druzi na Libanonu in v Damasku; izognemo se neusmiljenemu klanju Armencev v Carigradu . . . ampak stopimo v duhu v nesrečno deželo, v deželo ognja in krvi, v tužno Macedonijo, kjer še dandanes ječijo in jočejo pod krutim turškim bičem naši nesrečni slovenski bratje. Da si predstavimo, koliko gorja je pretrpel in še trpi pomilovanja vreden in pomoči potreben slovenski narod macedonski, vzemimo v roke „Oklic slovenskega blagotvornega društva“, tiskan v Sofiji na Bolgarskem leta 1904, s katerim so zatirani Macedonci klicali Slovence in druge Slované na pomoč proti zverinskemu turškemu vragu.

V glavnih potezah se glasi ta oklic tako-le:

Bratje pomagajte!

Klanje, zapiranje, ubijanje, omadeževanje naših žen, hčera in sestra, ki jih vlačijo v hareme ter jih poturčujejo, njihovo jokanje, ki nam razdira prsi, je dovelo trpina-ropa, da pride do spoznanja. Haremi so

prepolni krščanskih deklet in v njih se zatira in skruni krščanski križ. Slovanski bratje! V Macedoniji gori živi ogenj in teče vroča kri. Turška vojska beži pred ustaši, a ubija starce sivih las, slabe žene in otroke, zažiga in požiga vasi in kočje, grabi govedo in žito, za begajočo vojsko pa se vzdiga strašni krik: glad, glad, glad . . .

Pero ne more narisati trpljenja in bede tlačene-ga naroda. Od leta 1895 do današnjega dne je poklanih 150.000 prebivalcev, do 2000 vasi uničenih in izpremenjenih v prah in pepel, med katerimi so oplenjena tudi mesta Bitolje, Krušovo, Mehonje in mnoga druga. Okoli 35.000 nesrečnih vdov, večinoma s tremi do štirimi otroci, ki so lačni, nagi, bos, se potepajo, kakor plašna zver po gorah in umirajo od lakote, ker so jim divje turške druhalje ugrabile kruh in vse opuštoile in oplenile. Vsa Macedonija in Odrinski okrožje sta v živem plamenu in s krvjo oblita. Kristjanska trupla pokrivajo polja in nad njimi se zbirajo črni krokarji in orli, namesto grobarjev in čuhovnikov. Usuznjene vežejo na debla, pod njimi pa netijo ogenj, in nesrečniki skripljejo z zobmi, in njih strašni krik je čuti več mil daleč na okrog.

Na Bolgarsko se je rešilo več nego 100.000 beguncev, ali v kakem stanu so? Nagi, bos, lačni, ranjeni, z bolnimi otroci v naročju, in vse to so skoraj same žene, katerim so možje poklani!

Turške vojašnice so prepolne žen in deklet, okoli njih je samo nasilje, zverstvo in neusahljiva strast besnega Turka. Zdravniške pomoči ni, pa tudi hrane primanjkuje. Kužne bolezni mečejo nesrečnike vsaki dan v grob. Macedonija je postala klanjica, kakor pred leti Carigrad in Armenija, kjer je bilo poklanih nad 300.000 nesrečnih Armencev. Prav to misli napraviti Turčin tudi v Macedoniji. Germanija pa gleda mirno na svojo korist, saj želi, da uniči Turke Slovanstvo v Macedoniji, da jo naseli s svojim življem.

Cujmo še nekaj zgledov turške grozovitosti! Nekemu duhovniku so Turki iztaknili oči, ga slekli in prisilili, da je korakal nag na čelu tropi oslepljenih macedonskih starčkov. Starca, z imenom Stojan, so pobili na tla in ga zaklali, njegovo truplo pa vrgli v njegov goreči mlin. Učitelju Marku so pomorili sedem otrok in ženo, njega pa mučili na težavnici do smrti. Lepo hčerko trgovca v Mghomju, Grafiro, ki je ustrelila na nasilnega Mohamedanca, so

Turki onečastili, jo nato privezali za nogo na visok drog ter jo počasi umorili s tem, da so ji odrezali prsi, noge in roke. Trem mladim Macedoncem iz imoviti rodin so odrezali zverinski Azijati glave, ki so jih nataknil na kole ter z njimi pobijali umirajoče somučence. V nekem macedonskem selu so privezali Turki na kole 10 otrok, od 3—10 let stare, otrokom nasproti pa matere. Krvoločneži so pod otroci zažgali slamo ter streljali vanje. Še-le potem so umorili tudi matere . . .

Dragi bralce! Ako si vse to počasi in s premislekombral, ta proseči, mozeg in kosti pretresujoči klic slovenskih in macedonskih mučnikov . . . ali se ti groze in strahu ne ježijo lasje, ali ti ne vskipi v prsih sveta in pravična jeza, ali se ti ne napolni oko solz sočutja in usmiljenja do ubogih zatirancev? Kamen bi moral imeti mesto srca, komur bi se to ljudstvo ne zasmililo! Ali pa se je katera država ob času teh grozodejstev temeljito in resno zavzela za Macedonce? Nobena! Pač so evropske „velesile“ v enomer predlagale Turčiji razne „reformne“, pri tem pa mirno gledale mesarsko klanje. Kako pa bi se tudi zamogla n. pr. Nemčija zavzeti za slovenske Macedonce, ker ima sama dovolj dela z zatiranjem in preganjanjem lastnih slovenskih podanikov?! Turčija dela popolnoma v tem smislu, da iztrebi Slované iz Macedonije.

Ako se torej Jugoslovani spominjamo le četrtino vseh grozovitosti, ki so jih trpeli in jih še trpijo Slovani-kristjani na Turškem od krutih Osmanov, pač ne moremo imeti nobenega sočutja z afrikanskimi Arabci, ker so isti ravno tako mohamedanci in proti drugim narodom nič manj grozoviti, kakor evropski Turki. Mohamedan je pač povsod enak krvolok, bodisi v Evropi, Aziji ali Afriki! Le pomislimo, koliko sto in sto zamorskih vasi in naselbin mohamedanski Arabci vsako leto napadejo, ropajo in požgejo, starčke in otroke postreljajo, krepke moške in ženske po dva in dva vklenejo in ženo po več dni daleč na človeške sejme; grede jih neusmiljeno pretepaajo in strdajo, in če kateri na poti omaga (in koliko je takih), ga brez milosti ubijejo in zverinsko razmesarijo.

Kaj je torej roparski in krivičen napad Italijanov na afrikanske Arabce in Turke drugega kakor šiba božja! Bog povrne ob gotovem času vsakemu, ne le posameznemu, ampak tudi celim rodovom in narodom!